

Jaarverslag Leerplicht 2021-2022

RIDDERKERK

Inhoud

Voorwoord	3
Inleiding	4
Leerplicht: wat is dat?	5
Maatschappelijke ontwikkelingen en leerplicht	6
Samenwerkingspartners	7
Werkwijze rondom schoolverzuim	9
De cijfers	10
Conclusie	17

Voorwoord

Beste lezer,

Voor u ligt het jaarverslag van het schooljaar 2021-2022 namens het team Leerplicht.

Het schooljaar 2021-2022 werd net als de vorige twee schooljaren bij tijd en wijlen beheerst door het Coronavirus en de bijbehorende maatregelen. Er kwam weliswaar geen langdurige schoolsluiting, maar het ziekteverzuim onder leerlingen en docenten, het vervroegen en verlengen van de kerstvakantie voor het basisonderwijs en andere beperkingen zorgden wederom voor onrust en onzekerheid onder leerlingen, ouders, scholen en netwerkpartners. Van iedereen is weer een grote mate van flexibiliteit, creativiteit en doorzettingsvermogen gevraagd om ondanks alles het onderwijs en de cijfers op peil te houden en gemotiveerd te blijven. Op alle vlakken is er veel inzet gepleegd en dit verdient alle waardering.

Ondanks de dynamiek van het moment hebben Leerplicht en de netwerkpartners hard gewerkt om met iedereen in contact te blijven. Samen hebben we ons ingezet om alle leerlingen in het onderwijs te houden en om in het belang van iedere leerling de meest geschikte oplossing of begeleiding te vinden. Hierin lag het accent vooral op verbinden, bemiddelen en interne en externe samenwerking. Toch maken we ons ook zorgen over de ontwikkeling van onze jeugdigen. We horen geluiden dat er meer problematiek is onder onze jeugdigen, waardoor het risico op verzuim en uitval stijgt. We doen er samen met onze netwerkpartners alles aan om dit risico te verkleinen en werken dus ook samen aan preventie.

De uitdagingen in de maatschappij worden ook teruggezien in het onderwijs en binnen leerplicht. Er is een toename van leerlingen die een plaats nodig hebben op het speciaal onderwijs. Op dit moment kan hier bijna niet aan voldaan worden, waardoor jeugd op een wachtlijst komt te staan. Hier maken wij ons zorgen over, omdat hierdoor de kans op uitval en thuiszitten groter wordt. Vanuit het onderwijs wordt deze zorg erkend.

Naast de maatschappelijke ontwikkelingen is ook team Leerplicht voortdurend in ontwikkeling. Er is een nieuw leerling registratiesysteem aangeschaft en in gebruik genomen en ook hebben wij een nieuwe beleidsadviseur mogen begroeten. Samen met een team van vakmensen met jarenlange kennis en ervaring spannen wij ons in om onze jeugdigen alle kansen te geven zich via het onderwijs te ontplooiën.

Veel leesplezier!

Inleiding

Zoals de Leerplichtwet voorschrijft, moet elke gemeente jaarlijks rond 1 oktober gegevens aan de minister verstrekken over de omvang en de behandeling van het gemelde schoolverzuim van leerplichtige en kwalificatieplichtige leerlingen. Het gaat hier om de leerlingen die zijn ingeschreven in de gemeentelijke basisadministratie van hun woonplaats. Op basis van deze gegevens wil de minister inzicht krijgen in de omvang en de wijze van afhandeling van het ongeoorloofde schoolverzuim van leerplichtige en kwalificatieplichtige leerlingen. Dit inzicht is noodzakelijk, zowel voor het beleid van onderwijsinstellingen als de samenwerkingsverbanden en de gemeente, om het schoolverzuim terug te dringen. Immers we willen zoveel als mogelijk voorkomen dat er thuiszittende leerplichtige jongeren zijn of jongeren voortijdig school verlaten. En we willen bereiken dat elke jongere (voor wie dat mogelijk is) een startkwalificatie behaalt.

De cijfers die we als gemeente aan het ministerie leveren zijn in dit jaarverslag verwerkt. Er wordt uitgelegd wat er is gebeurd wanneer een leerling van school verzuimt en welk proces de leerplichtambtenaren hierin hebben gevolgd. Er wordt inzicht gegeven in de cijfers van het aantal verzuimmeldingen en welke vormen van aanpak het team hierop ingezet heeft. We staan stil bij de ontwikkelingen en geven een beeld van wat de leerplichtambtenaren hebben gedaan om resultaten te behalen.

Leerplicht: wat is dat?

Leerplicht is de wettelijke verplichting om kinderen onderwijs te laten volgen. De Leerplichtwet (1969) is erop gericht te waarborgen dat alle kinderen aan onderwijs kunnen en zullen deelnemen (behalve de in de wet genoemde uitzonderingen/vrijstellingen).

Team Leerplicht

De BAR-organisatie kent een team Leerplicht, bestaande uit 8 leerplichtambtenaren en 1 ondersteuner. Voor de gemeente Ridderkerk zijn 3 leerplichtambtenaren aangesteld. Zij houden zich bezig met de bestrijding van ongeoorloofd schoolverzuim van leerlingen die in Ridderkerk wonen. Daarnaast begeleiden ze leerlingen, die om welke reden dan ook niet naar school gaan, zo mogelijk terug naar het onderwijs. De leerplichtambtenaar is niet alleen een toezichthouder en handhaver van de Leerplichtwet. De leerplichtambtenaar verwijst en bemiddelt ook naar hulpverlening waar dat nodig is, waardoor het verzuim niet groter wordt. In het afgelopen (corona)jaar is er ook veel aandacht geweest voor bemiddeling.

Wanneer is een kind leerplichtig?

Een kind is volledig leerplichtig vanaf de eerste schooldag van de maand volgend op de 5e verjaardag tot aan het einde van het schooljaar waarin de leerling 16 jaar wordt.

Wanneer geldt de kwalificatieplicht?

De kwalificatieplicht geldt voor leerlingen zonder startkwalificatie (zoals het diploma HAVO, VWO of MBO2) vanaf 16 jaar tot de 18e verjaardag. Dit betekent dat de leerling volledig dagonderwijs volgt of een combinatie van werken en leren. Regels voor verlof, verzuim en vrijstellingen zijn gelijk aan die van de volledige leerplicht.

Zowel leerplichtige als kwalificatieplichtige leerlingen tot 18 jaar vallen onder de Leerplichtwet en dus ook onder het toezicht van de leerplichtambtenaren. De leerlingen van 18 jaar en ouder vallen onder het toezicht van het RMC (Regionale Meld- en Coördinatiefunctie). Hierover vindt u meer verderop in het jaarverslag.

Maatschappelijke ontwikkelingen en leerplicht

Daar waar de afgelopen twee schooljaren werden gekenmerkt door onrust rondom het Coronavirus, kunnen we stellen dat in het schooljaar 2021 – 2022 het nieuwe normaal echt zijn intrede heeft gedaan. Het Coronavirus ging nog altijd rond, waardoor er weliswaar veel ziekteverzuim onder docenten en leerlingen was, maar schoolsluitingen waren niet meer noodzakelijk. De normale situatie van voor het Coronavirus was echter nog ver weg. Door de quarantaineregels was er nog regelmatig sprake van het samenvoegen van klassen. Ook online lessen en legere lokalen door (geoorloofd) ziekteverzuim van leerlingen kwamen nog steeds voor.

Het werk van onze leerplichtambtenaren begint officieel pas als ongeoorloofd verzuimd wordt, maar door de goede contacten die er zijn, worden zij ook preventief benaderd. Dit past ook goed in hun werkwijze, die gebaseerd is op de MAS (Methodische Aanpak Schoolverzuim). De MAS beschrijft een eenduidige aanpak. En geeft duidelijkheid over wie wat doet én in welke fase van het verzuim. Waarbij de nadruk ligt op het niet direct verbaliseren maar op het oplossen van de problematiek onderliggend aan het verzuim.

Scholen benaderen onze leerplichtambtenaren wanneer er zorgen zijn. En helaas moeten we constateren dat die zorgen er volop zijn en alleen maar lijken toe te nemen. Scholen spreken over een toename van leerlingen met een zorgvraag. Aan die zorgvraag kan door scholen lang niet altijd voldaan worden. Noodzakelijke ondersteuning vanuit de jeugdhulpverlening of een andere passende onderwijsplek zijn echter lang niet altijd snel beschikbaar, waardoor jeugd op een wachtlijst komt en het risico op uitval groter is. De leerplichtambtenaar is bij deze casussen een spin in het web. Hij initieert en onderhoudt contacten met de scholen, de leerlingen en de ouders, en met de potentiële zorgstructuur, zoals het wijkteam, of instellingen die een alternatief kunnen bieden.

De zorgen binnen het onderwijs worden gedeeld door Leerplicht. Ook in het dagelijks werk van de leerplichtambtenaar neemt de zwaarte van de casuïstiek toe. Het afgelopen jaar zijn de verzuimcijfers ook weer iets toegenomen en zien we een stijging van het aantal verbaliserende handelingen. In het hoofdstuk 'De cijfers' zal hier verder op in worden gegaan.

Samenwerkingspartners

De leerplichtambtenaren werken nauw samen met verschillende netwerkpartners om te voorkomen dat een leerling buiten het onderwijs gaat vallen. Elk kind heeft immers recht op onderwijs dat past bij zijn of haar niveau. Wanneer een leerling niet mee kan komen in het onderwijs, is er maatwerk nodig om te voorkomen hij of zij uitvalt. Als eerste zijn de scholen met de samenwerkingsverbanden aan zet. Wanneer blijkt dat er geen passend aanbod aan de leerling geboden kan worden, worden andere netwerkpartners betrokken om een oplossing te vinden voor de onderwijsbehoefte van de leerling. Er zijn situaties waarbij dit zo complex is dat er ook juridische informatie wordt ingewonnen en er overlegd wordt om uiteindelijk 'out of the box' oplossingen te vinden. In dergelijke overleggen zijn de leerplichtambtenaren volwaardige gesprekspartners die, indien nodig, netwerkpartners met elkaar verbinden en tegelijk de wettelijke kaders voor ogen houden.

Hieronder worden de meest voorkomende netwerkpartners benoemd:

Team Leerplicht

Iedere 6 weken komt het team Leerplicht van de BAR-organisatie bij elkaar. Bij complexe zaken worden de collega's regelmatig tussentijds geraadpleegd. Vier keer per jaar is er een regionaal overleg met leerplichtambtenaren uit de regio.

Scholen

De leerplichtambtenaren hebben met name contact met de verzuimcoördinatoren, zorgcoördinatoren, ondersteuningscoördinatoren, mentoren, interne begeleiders en directie van een school om het verzuim van een leerling te bespreken. Leerplicht werkt met vaste contactpersonen voor de scholen die binnen de gemeente Ridderkerk gehuisvest zijn.

Wijkteam

Leerplicht werkt regelmatig samen met de Wijkteams, vooral sinds de transitie van het Sociaal Domein.

RiBA

Het samenwerkingsverband 'Passend Onderwijs RiBA' kan de behoefte van een leerling aan extra ondersteuning samen met de basisschool oppakken. Zo kunnen er extra middelen ter beschikking worden gesteld en deskundigen worden ingeschakeld.

Koers VO

Koers VO is het samenwerkingsverband 'Passend Voortgezet Onderwijs' in de regio Rotterdam en omgeving.

Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC)

De RMC-taak wordt uitgevoerd door 'De Jonge Krijger' en is er op gericht zo veel mogelijk voortijdig schoolverlaters van 18 jaar en ouder te begeleiden naar een startkwalificatie.

Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG)

School kan de jeugdverpleegkundige en jeugdarts inschakelen voor onderzoek naar zorgwekkend of twijfelachtig ziekteverzuim. Indien ziekteverzuim ongeoorloofd blijkt te zijn wordt de leerplichtambtenaar betrokken door school.

Ingrado

Deze brancheorganisatie informeert de leerplichtambtenaren over alle maatschappelijke en wettelijke ontwikkelingen op het gebied van leerplicht.

Wethouder

De jaarcijfers worden aan de wethouder overlegd. Beleidszaken worden met de wethouder onderwijs afgestemd.

Openbaar Ministerie (OM)

De leerplichtambtenaar kan, bij twijfel of er gehandhaafd moet worden, altijd advies vragen bij het Openbaar Ministerie. Tevens informeert de leerplichtambtenaar de officier van justitie over de stand van zaken bij lopende processen-verbaal voor een rechtszitting.

Sociale Verzekeringsbank (SVB)

Bij vermissing van een leerling/gezin of bij vermoedelijk vertrek naar het buitenland wordt de SVB ingelicht.

Raad voor de kindbescherming

Bij een proces verbaal over relatief schoolverzuim gaat de Raad voor de Kinderbescherming een onderzoek uitvoeren. De leerplichtambtenaar kan daarnaast bij de Raad voor de Kinderbescherming advies vragen over schoolverzuim.

Belangrijke overlevormen:

Driehoeksoverleg

Hierin bespreekt de leerplichtambtenaar opgemaakte processen-verbaal voor relatief verzuim en de aanpak van complexe zaken met de Raad voor de Kinderbescherming, het Openbaar Ministerie en Koers VO.

Ketenoverleg jeugd en veiligheid.

Leerplicht heeft elke 6 weken overleg met de procesregisseur jeugd & veiligheid van de gemeente, waarbij casussen besproken worden met o.a. Halt, Pak-Je-Kans en de politie.

Informatiesystemen:

Leerlingregistratiesysteem

Leerplicht werkt met een leerlingregistratiesysteem; hierin worden de verzuimmeldingen en de onderzoeken in digitale dossiers bijgehouden.

Basis Registratie Personen (BRP)

Bij vermissing van een leerling of het gezin neemt de leerplichtambtenaar contact op met de collega's van BRP. Zij doen een adresonderzoek.

Samenwerkingsinstrument Sluitende Aanpak (SISA)

SISA is een computersysteem waarin professionals kunnen vastleggen dat ze betrokken zijn bij een kind of jongere van 0-23 jaar. Zo kan er tussen professionals onderling afstemming plaatsvinden om de best mogelijke begeleiding te bieden.

Werkwijze rondom schoolverzuim

Hoe ziet het proces en de aanpak rondom schoolverzuim er uit?

Scholen zijn wettelijk verplicht een melding van schoolverzuim via DUO te doen als er bij een leerling sprake is van 16 uur ongeoorloofd verzuim binnen vier aaneengesloten weken.

De leerplichtambtenaren onderzoeken het gemelde verzuim door bijvoorbeeld aanvullende informatie op te vragen bij de school. Denk hierbij aan verzuimoverzichten en de redenen voor dat verzuim.

Als de leerling regelmatig te laat in de les komt of spijbelt heet dit **relatief verzuim**.

Als een leerling zonder toestemming (van school of leerplichtambtenaar) buiten de schoolvakantie afwezig is voor een vakantie of een dagje weg, dan heet dit **luxeverzuim**.

En als een leerling leerplichtig is, maar niet op een opleiding staat ingeschreven en er geen sprake is van beroep op vrijstelling van de inschrijvingsplicht, dan is er sprake van **absoluut verzuim**.

Het is mogelijk dat er voor schoolverzuim een verklaarbare reden is, daarom worden ouders en leerling geïnformeerd over het bij school geregistreeerde verzuim. Soms stuurt de leerplichtambtenaar in eerste instantie een kennisgevingsbrief. Maar in de meeste gevallen worden leerling en ouders door de leerplichtambtenaar uitgenodigd voor een gesprek over het gemelde verzuim.

In het verzuimgesprek kunnen de leerling en/of ouders het advies krijgen om hulpverlening of zorg in te schakelen om zo het verzuim te stoppen. Maar wanneer het verzuim ongeoorloofd blijkt, wordt er een waarschuwing afgegeven. Als daarna blijkt dat het ongeoorloofde verzuim toch nog verder oploopt, is de leerplichtambtenaar bevoegd om een sanctie op te leggen. Een sanctie voor alleen de leerling kan in de vorm van een doorverwijzing naar Halt of Pak je Kans.

Een sanctie voor de leerling en/of de ouders kan in het uiterste geval door het opleggen van een proces-verbaal. Hierbij gaat er ook een afschrift naar de Raad voor de Kinderbescherming die de casus onderzoekt en het OM daarna adviseert. De leerling en ouders kunnen dan bijvoorbeeld worden opgeroepen om zich voor de rechter te verantwoorden.

Tijdens dit hele traject voorziet de leerplichtambtenaar de officier van Justitie (OVJ) van informatie over de laatste stand van zaken met betrekking tot het verzuim en/of een eventueel zorgtraject.

Behalve dat de leerplichtambtenaar zich bezighoudt met de afhandeling van de verzuimmeldingen en handhaving van de Leerplichtwet is hij/zij ook betrokken bij casussen waarbij leerlingen om allerlei verschillende redenen van school dreigen uit te vallen of zijn uitgevallen. Dit noemen we bemiddeling. Een voorbeeld hiervan is een leerling die kampt met mentale problemen. In zo'n geval legt de leerplichtambtenaar verbinding met andere netwerkpartners. Door gezamenlijk nauw contact te houden en samen te werken, probeert iedereen vanuit zijn of haar rol te voorkomen dat een dergelijke leerling uitvalt. In sommige situaties is niet snel een juiste oplossing te vinden, immers het is en blijft maatwerk. Dan kan het gebeuren dat een kind thuis komt te zitten, waarbij iedereen er naar streeft dit zo kort mogelijk te houden.

De cijfers

In Ridderkerk bedroeg het aantal leerplichtige (5-16 jaar) en het aantal kwalificatieplichtige leerlingen op 01-10-2021 in totaal 6.535.

Leeftijd	Aantal
5 t/m 12 jaar	4.113
13 t/m 16 jaar	1.934
17 jaar	488
5 t/m 17 jaar	6.535

Bron: Basisregistratie Persoonsgegevens

De jaarcijfers over leerplichtcasuïstiek voor de gemeente Ridderkerk worden hieronder weergegeven, met de nodige toelichtingen erbij. Het is belangrijk om te weten dat de cijfers van het VO inclusief de cijfers van het VSO zijn. De cijfers zijn afkomstig van het team Leerplicht.

Absoluut verzuim

Van absoluut verzuim is sprake als een leerplichtige jongere tussen de 5 en 16 jaar of een jongere van 16 of 17 jaar die valt onder de kwalificatieplicht niet is ingeschreven op een school en ook niet vrijgesteld is van de

Absoluut verzuim	2020-2021	2021-2022
PO	0	4
VO	2	1
MBO	5	5
Totaal	7	10

inschrijvingsplicht. De ouders zijn hiervoor verantwoordelijk. Dit betekent niet dat al deze leerlingen het gehele schooljaar niet ingeschreven hebben gestaan. Omdat deze gegevens éénmaal per maand worden geregistreerd kan het betekenen dat een leerling tussentijds wel is ingeschreven. Onder absoluut verzuim vallen ook kinderen die net 5 jaar zijn geworden maar nog niet zijn ingeschreven op een school. En als laatste worden onder absoluut verzuim ook kinderen geregistreerd die verhuisd zijn, waarbij de verhuizing nog niet in de registratiesystemen verwerkt is. In 2021-2022 is in Ridderkerk in totaal 10 keer een melding van absoluut verzuim geregistreerd.

Relatief verzuim

Bij relatief verzuim staat de leerplichtige of kwalificatieplichtige wel ingeschreven op een onderwijsinstelling, maar verzuimt deze zonder geldige reden. Er wordt door de school een verzuimmelding gedaan bij DUO wanneer een

Relatief verzuim	2020-2021	2021-2022
PO	24	30
VO	89	106
MBO	97	117
Totaal	210	253

leerling 16 uur in vier opeenvolgende weken ongeoorloofd van school heeft verzuimd, en/of meerdere keren te laat in de les is verschenen. Het hier genoemde aantal meldingen (253) gaat niet over unieke leerlingen. Het kan dus zijn dat er voor één leerling meerdere verzuimmeldingen zijn gedaan.

Luxeverzuim

In het geval van luxeverzuim is er sprake van ongeoorloofde afwezigheid waarbij zonder toestemming van het hoofd van de school (bij 10 dagen of minder) dan wel zonder toestemming van de leerplichtambtenaar (bij 11 dagen of meer) buiten de vastgestelde schoolvakanties om van school wordt verzuimd. Hierbij wordt vaak het eigen belang vooropgesteld (vaak ten behoeve van vakanties) door de ouders boven dat van het aanwezig zijn op school. Over het algemeen is het luxeverzuim het grootst rondom de vakantieperiodes. Ten opzichte van het vorig schooljaar is het luxeverzuim duidelijk gestegen. Door versoepeling van de Corona maatregelen was het weer mogelijk om op vakantie te gaan. Dit lijkt de belangrijkste verklaring voor de stijging.

Luxe verzuim	2020-2021	2021-2022
PO	8	17
VO	1	9
MBO	0	0
Totaal	9	26

Kennisgevingsbrief

Niet elke melding geeft aanleiding tot een persoonlijk gesprek. In een aantal situaties is er sprake van licht verzuim en volstaat, nadat er informatie bij de school is opgevraagd, soms een kennisgevingsbrief. In deze brief vertelt de leerplichtambtenaar aan de leerling en/of ouder(s) dat school het verzuim heeft gemeld bij leerplicht. We adviseren de leerling en/of ouder(s) in gesprek te gaan met de school over het gemelde schoolverzuim. Als een leerling na de kennisgevingsbrief weer gaat verzuimen volgt er wel een gesprek met leerplicht. In 2021-2022 zijn er ongeveer evenveel kennisgevingsbrieven verzonden als in 2020-2021.

Kennisgevingsbrief	2020-2021	2021-2022
PO	0	1
VO	13	13
MBO	6	6
Totaal	19	20

Waarschuwing

Wanneer een leerling en/of ouders voor de eerste keer in aanraking komt/komen met leerplicht en er blijken na een gesprek geen directe zorgen te zijn, dan houdt de leerplichtambtenaar het bij een waarschuwing. De school van de leerling wordt in kennis gesteld van deze waarschuwing en dit wordt geregistreerd in het leerplichtsysteem. In het afgelopen schooljaar zijn er iets meer waarschuwingen afgegeven. Met name het aantal waarschuwingen voor luxe verzuim is gestegen. Dit zal net als bij het aantal kennisgevingsbrieven samenhangen met het opheffen van de reisbeperkingen die er afgelopen jaren door Corona waren.

Waarschuwing absoluut verzuim			Waarschuwing relatief verzuim			Waarschuwing luxe verzuim		
	2020-2021	2021-2022		2020-2021	2021-2022		2020-2021	2021-2022
PO	0	0	PO	3	8	PO	4	14
VO	0	0	VO	31	34	VO	0	5
MBO	2	0	MBO	19	18	MBO	0	0
Totaal	2	0	Totaal	51	60	Totaal	4	19

Halt-verwijzing

Als leerlingen van 12 jaar en ouder vaak spijbelen, kan de leerplichtambtenaar hen verwijzen naar Halt, waarna een passende Halt-straft volgt.

Leerlingen komen pas bij Halt als de school en de leerplichtambtenaar verschillende maatregelen

hebben getroffen om het relatief verzuim te stoppen, zonder dat die resultaat hebben opgeleverd. In 2021-2022 zijn er wederom geen Halt-verwijzingen in Ridderkerk geweest.

Halt verwijzingen	2020-2021	2021-2022
PO	0	0
VO	0	0
MBO	0	0
Totaal	0	0

Pak Je Kans

Om relatief schoolverzuim te bestrijden heeft de leerplichtambtenaar de mogelijkheid om Pak Je Kans in te zetten. Pak Je kans heeft als doel te voorkomen dat problemen verergeren, door

vroegtijdige signalering van probleemgedrag en risico's. De interventie van Pak Je Kans vindt snel plaats. De hulpverlening wordt binnen enkele

werkdagen opgestart en duurt maximaal dertien weken. In het afgelopen schooljaar zijn er geen verwijzingen naar Pak Je Kans geweest.

Pak je kans	2020-2021	2021-2022
PO	1	0
VO	1	0
MBO	0	0
Totaal	2	0

Proces-verbaal

Schoolverzuim is een overtreding. Hiervoor kunnen ouders en/of leerlingen vanaf 12 jaar worden vervolgd. Het aantal afgegeven processen-verbaal is licht gestegen vergeleken met het voorgaande schooljaar.

Proces verbaal absoluut verzuim			Proces verbaal relatief verzuim			Proces verbaal luxe verzuim		
	2020-2021	2021-2022		2020-2021	2021-2022		2020-2021	2021-2022
PO	0	0	PO	0	4	PO	3	2
VO	0	0	VO	1	4	VO	1	2
MBO	2	0	MBO	3	1	MBO	0	0
Totaal	2	0	Totaal	4	9	Totaal	4	4

Absoluut verzuim

Wanneer een leerling niet staat ingeschreven bij een school kan er een proces-verbaal opgemaakt worden tegen ouders. In het afgelopen jaar is er geen eenmaal proces-verbaal opgemaakt voor absoluut verzuim.

Relatief verzuim

Bij relatief verzuim kan een proces-verbaal opgemaakt worden tegen ouders en leerlingen vanaf 12 jaar. In het afgelopen jaar is er 9 maal proces-verbaal opgemaakt voor relatief verzuim.

Luxeverzuim

Op vakantie gaan buiten de schoolvakantie (of dagjes uit) zonder toestemming van de school of leerplichtambtenaar komt voor rekening van de ouders. In de meeste gevallen wordt luxeverzuim bestraft met een geldboete. Er is net als vorig jaar 4 maal proces-verbaal opgemaakt voor luxeverzuim.

Bemiddelingen

De leerplichtambtenaar is er niet alleen om leerlingen aan te spreken die spijbelen. Hij/zij wil ook zorgen dat leerlingen niet uitvallen op school.

Door de samenwerking te zoeken met school, ouders, leerling en eventuele netwerkpartners

kan wellicht een oplossing worden gevonden, zodat kan worden voorkomen dat leerlingen verzuimen en de school verlaten zonder diploma. In de eerste twee jaar met Corona is er veel tijd geïnvesteerd in preventie, en die lijn wordt voortgezet. Er zijn ongeveer evenveel bemiddelingen geweest als vorig schooljaar.

Bemiddelingen	2020-2021	2021-2022
PO	66	97
VO	107	100
MBO	57	44
Totaal	230	241

Gedoogbeschikking

Leerlingen die onder de kwalificatieplicht vallen, maken soms een verkeerde studiekeuze

waardoor ze vroegtijdig willen stoppen met hun opleiding. In eerste instantie moeten de school, de leerling en zijn of haar ouders zoeken naar

een passende oplossing om ervoor te zorgen dat de leerling de opleiding blijft volgen. Maar als alle mogelijkheden zijn bekeken en alle partijen tot de conclusie komen dat het beter is voor de leerling om tijdelijk te gaan werken, biedt de Leerplichtwet geen ruimte om voor de rest van het jaar een vrijstelling te verlenen. Een gedoogbeschikking biedt in zo'n geval wel uitkomst. Dit kan alleen wanneer de leerling een arbeidsovereenkomst heeft voor de rest van het schooljaar en een inschrijving op een opleiding voor het volgende schooljaar. De leerling toont hiermee aan dat hij/zij werkt en dat hij/zij het komende schooljaar weer naar school gaat. In Ridderkerk is tweemaal een gedoogbeschikking afgegeven.

Gedoogbeschikking	2020-2021	2021-2022
PO	0	0
VO	3	0
MBO	2	2
Totaal	5	2

Thuiszitters

Een thuiszitter is een leerling tussen de 5 en 18 jaar, die ingeschreven staat op een school of onderwijsinstelling en zonder geldige reden meer dan 4 weken verzuimt of die niet ingeschreven staat (absoluut verzuimer). De leerling heeft geen ontheffing/vrijstelling van geregeld schoolbezoek wegens het volgen van ander onderwijs.

Thuiszitters	2020-2021	2021-2022
PO	0	11
VO	15	12
MBO	18	3
Totaal	23	27

Elke thuiszitter is er één te veel. Daarom nemen de leerplichtambtenaren deel aan een overleg dat voor deze groep leerlingen is georganiseerd. Hierin wordt nauw samengewerkt met primair en voortgezet onderwijs. Tijdens dit overleg worden de betreffende leerlingen besproken en wordt er gezocht naar een passende oplossing. In Ridderkerk is er een stijging te zien van het aantal thuiszitters. In Ridderkerk hebben op enig moment 27 leerlingen thuis gezeten. Dit wil overigens niet zeggen dat dit gedurende het gehele schooljaar is geweest.

Variawet

Het is mogelijk om meer maatwerk in onderwijstijd te bieden voor leerlingen die tijdelijk geen onderwijs kunnen volgen op reguliere en speciale basis- en voortgezet onderwijs scholen. De Variawet biedt de mogelijkheid om tot onderwijstijdverkorting te komen. Deze onderwijstijdverkorting kan door de scholen worden aangevraagd bij de inspectie van het onderwijs. De leerplichtambtenaar denkt mee over oplossingen. De variawet is dit jaar niet ingezet.

Verwijderingen

Een verwijdering is een besluit van school om de leerling, wegens gedrag, niet meer toe te laten tot de lessen en tot de school. De school zal een andere school/instelling moeten vinden die bereid is de leerling toe te laten. Tot die tijd is de school verantwoordelijk voor het bieden van onderwijs. Een besluit tot verwijdering moet van tevoren, beredeneerd en schriftelijk aan de ouders worden gestuurd.

Vervolgens krijgen ouders de gelegenheid om hun zienswijze op het voorgenomen besluit kenbaar te maken. Als ouders bezwaar maken tegen een besluit van verwijdering, moet de school binnen het verstrijken van de bezwaartermijn, een besluit nemen op dit bezwaar. Mocht de ouder, nadat de school een andere school bereid heeft gevonden de leerling toe te laten, medewerking weigeren dan komt de leerling in beeld bij Leerplicht. In 2021-2022 zijn er 3 meldingen bij leerplicht gedaan. Het gaat in alle gevallen om leerlingen van het VO.

Voortijdige Schoolverlaters (VSV)

Voortijdig schoolverlaters zijn leerlingen tot 23 jaar die:

- Het onderwijs verlaten zonder startkwalificatie (een diploma voor havo, vwo of minimaal mbo niveau 2).
- Langer dan een maand zonder reden van school wegblijven.

De aanpak van voortijdig schoolverlaten voor de leerlingen die niet meer leerplichtig of kwalificatieplichtig zijn wordt voor de gemeente Ridderkerk uitgevoerd door De Jonge Krijger. De voortijdig schoolverlaters worden door hen in beeld gehouden en gestimuleerd terug te gaan naar school. Over deze aanpak wordt jaarlijks verantwoording afgelegd. Leerplicht en De Jonge Krijger werken waar nodig nauw samen om voortijdig schoolverlaten te voorkomen. Met name wanneer een verzuimende leerling de 18-jarige leeftijd bereikt.

In de onderstaande tabel worden de VSV-ers, zoals vastgelegd door het RMC, naar gemeente in de regio Rijnmond weergegeven. De gemeente Ridderkerk heeft 82 voortijdige schoolverlaters. Onderstaande cijfers betreffen nog voorlopige cijfers. De definitieve cijfers worden pas in de loop van 2023 bekend.

Gemeente	Deelnemers	Nieuwe vsv-ers	Percentage
Albrandswaard	2249	32	1,42%
Barendrecht	4547	98	2,16%
Brielle	1213	31	2,56%
Capelle aan den IJssel	4806	134	2,79%
Goeree-Overflakkee	4039	73	1,81%

Hellevoetsluis	3149	82	2,60%
Krimpen aan den IJssel	2455	70	2,85%
Lansingerland	5959	115	1,93%
Maassluis	2416	62	2,57%
Nissewaard	6231	181	2,90%
Ridderkerk	3185	82	2,57%
Rotterdam	43611	1484	3,40%
Schiedam	5462	152	2,78%
Vlaardingeng	5209	151	2,90%
Westvoorne	1031	13	1,26%

Schooljaar 2020-2021 – regio Rijnmond, nieuwe VSV-ers RMC naar gemeente

Wanneer we kijken naar het verloop van de afgelopen twee schooljaren is zichtbaar dat er een toename is van het aantal voortijdige schoolverlaters. Dit komt overeen met de landelijke trend.

	2020-2021	2021-2022
Landelijk	1,88%	2,34 %
Ridderkerk	2,40 %	2,57 %

Vrijstellingen

Vrijstellingen Artikel 5 onder a

De ouder(s) is/zijn vrijgesteld van de verplichting om te zorgen dat hun kind op een school staat ingeschreven, zolang hun kind op lichamelijke of psychische gronden niet geschikt is om tot een school of instelling te worden toegelaten.

Dit wordt beoordeeld door een door

burgemeester en wethouders aangewezen onafhankelijk arts of psycholoog. In 2021-2022 was er sprake van 23 vrijstellingen op grond van artikel 5 onder a. Dat is een daling van 5 vrijstellingen ten opzichte van vorig jaar.

Artikel 5 onder a	2020-2021	2021-2022
PO	7	0
VO	9	2
MBO	1	0
Geen onderwijs	11	21
Totaal	28	23

Vrijstellingen Artikel 5 onder b

De ouder(s) is/zijn vrijgesteld van de verplichting om te zorgen dat hun kind op een school staat ingeschreven, zolang zij tegen de richting van het onderwijs zijn dat wordt aangeboden op de scholen die binnen redelijke afstand van de woning liggen en waarop het kind geplaatst zou

kunnen worden. Wanneer het kind in het voorgaande schooljaar op een school ingeschreven heeft gestaan (van dezelfde richting), kan het beroep op vrijstelling niet worden gehonoreerd. In 2021-2022 zijn 2 vrijstellingen artikel 5 onder b verleend.

Artikel 5 onder b	2020-2021	2021-2022
PO	1	0
VO	0	0
MBO	0	0
Geen onderwijs	0	2
Totaal	1	2

Vrijstellingen Artikel 5 onder c

De ouder(s) is/zijn vrijgesteld van de verplichting om te zorgen dat hun kind op een school in Nederland staat ingeschreven, zolang hun kind als leerling van een school buiten Nederland staat ingeschreven. En deze school geregeld bezoekt.

Artikel 5 onder c	2020-2021	2021-2022
PO	0	3
VO	2	4
MBO	0	1
Totaal	2	8

In 2021-2022 zijn 8 vrijstellingen verleend voor artikel 5 onder c.

Vrijstellingen Artikel 5a

Ouder(s) is/zijn vrijgesteld van de verplichting om te zorgen dat hun kind als leerling van een school staat ingeschreven, zolang zij een trekkend bestaan leiden, waarbij hun kind hen vergezelt. Tot ouders met een trekkend bestaan worden kermisexploitanten of circusmedewerkers gerekend. Zij leiden gedurende de maanden maart tot en met oktober een trekkend bestaan. Dit geldt alleen voor kinderen in het basisonderwijs (Besluit trekkende bevolking, Wet Primair Onderwijs). De vrijstelling wordt opgeschort als er binnen een straal van vijf kilometer van de standplaats een zogenoemde "rijdende school" voor deze kinderen is. In 2021-2022 is geen vrijstelling artikel 5a verleend.

Vrijstellingen Artikel 15

In andere gevallen dan genoemd in artikel 5 kunnen burgemeester en wethouders op grond van bijzondere omstandigheden vrijstelling verlenen van de inschrijvingsplicht, als wordt aangetoond dat de leerling op andere wijze voldoende onderwijs geniet. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan een interne bedrijfsopleiding. Volledig leerplichtige leerlingen kunnen geen gebruik maken van deze vrijstellingsmogelijkheid. In 2021-2022 zijn twee vrijstellingen artikel 15 verleend.

Artikel 15	2020-2021	2021-2022
PO	0	0
VO	0	2
MBO	0	0
Totaal	0	2

Vervangende leerplicht Artikel 3a

Wanneer een leerling de leeftijd van 14 jaar heeft bereikt en is vastgesteld dat hij of zij niet geschikt is om volledig dagonderwijs op een school te volgen, kunnen burgemeester en wethouders toestaan dat de leerling op school een programma volgt, dat naast algemeen vormend onderwijs en op het beroep gericht onderwijs, tevens praktijktijd bevat. Dit programma bestaat uit het verrichten van lichte arbeid naast en in samenwerking met het onderwijs. In 2021-2022 is net als in het schooljaar 2020-2021 geen vrijstelling artikel 3a verleend.

Vervangende leerplicht Artikel 3b

Voor het laatste schooljaar kunnen burgemeester en wethouders op verzoek van ouder(s) toestaan dat de inschrijving van een leerling aan een school voor voortgezet onderwijs wordt vervangen door de inschrijving als leerling van een MBO. In 2021-2022 is 3 maal vervangende leerplicht toegekend.

Conclusie

Uit het jaarverslag komt naar voren dat de verzuimcijfers in het schooljaar 2021-2022 ten opzichte van 2020-2021 gestegen zijn. Dit zien we in alle categorieën van verzuim. Zowel het aantal absoluut verzuim meldingen als het aantal relatief verzuim en luxeverzuim meldingen is toegenomen in het schooljaar 2021-2022. Nu de scholen weer volledig geopend zijn, is er weer beter zicht op verzuim en neemt het aantal meldingen toe.

Het aantal absoluut verzuim meldingen is toegenomen. Hierbij kunnen we niet aangeven of deze leerlingen het hele jaar niet ingeschreven hebben gestaan. De leerlingen kunnen alsnog ingeschreven zijn of een vrijstelling toegekend gekregen hebben.

Het grootste aantal relatief verzuim meldingen is aan MBO-leerlingen toe te schrijven. Het afgelopen schooljaar zien we echter in alle categorieën een toename van het aantal relatief verzuim meldingen. Bij relatief verzuim wordt door middel van hulpverlening aan leerling en/of ouder(s) de kans geboden om de oorzaak van het verzuim te verhelpen. Vanuit het onderwijs ontvangen wij signalen dat leerlingen het na de Corona periode emotioneel zwaar hebben en moeite hebben om weer terug te keren naar de gestructureerde, gereguleerde schoolsituatie. Dit draagt bij aan het verzuim.

Bij het luxeverzuim zien we een toename van meldingen onder PO- en VO-leerlingen. Dit valt te verklaren doordat er dit jaar weer meer mogelijkheden waren om op vakantie te gaan. Hiervoor zijn ook meer waarschuwingen gegeven dan vorig schooljaar.

Het aantal kennisgevingsbrieven is in het afgelopen schooljaar in totaal ongeveer gelijk gebleven. Er wordt een toename van waarschuwingen vanwege relatief verzuim geconstateerd, maar dit betekent niet dat er minder bemiddeld is om eerder tot oplossingen te komen. Er is namelijk zelfs sprake van een stijging van het aantal bemiddelingen. Door als leerplichtambtenaar de samenwerking te zoeken met school, ouders, leerling en eventuele netwerkpartners kan wellicht een oplossing worden gevonden. Zo kan worden voorkomen dat leerlingen verzuimen en de school verlaten zonder diploma. Toch zijn er situaties waarin verbaliserend moet worden opgetreden. Verbaliseren wordt alleen gedaan wanneer het echt nodig is. Uit de cijfers blijkt dat er een stijging is van het aantal proces verbalen, met name door een toename van processen verbaal in het PO en VO voor relatief verzuim.

Het aantal thuiszitters is in 2021-2022 gestegen. En elke thuiszitter is er één teveel. Om te voorkomen dat leerlingen niet naar school gaan of om dit zo kort mogelijk te laten duren werkt leerplicht nauw samen met de samenwerkingsverbanden en andere netwerkpartners. In sommige situaties wordt thuiszitten veroorzaakt doordat het langer duurt om een passende onderwijsoplossing of onderwijsplek voor een leerling te vinden. Het aantal voortijdig schoolverlaters is toegenomen ten opzichte van het schooljaar 2020-2021.

Er zijn in 2021-2022 minder aanvragen gedaan voor vrijstelling van inschrijving van kinderen, omdat deze wegens lichamelijke of psychische beperking ongeschikt zijn om tot een school te worden toegelaten. Er zijn daarnaast vrijstellingen omdat ouders het niet eens zijn met de richting van het

onderwijs of omdat leerlingen onderwijs volgen in het buitenland. Met name in die laatste categorie zien we een aanzienlijke stijging.

Doorkijk naar het nieuwe schooljaar

In 2022-2023 zet Leerplicht zich in op het stabiliseren en terugdringen van het aantal verzuim meldingen. De prioriteit ligt bij het zo laag mogelijk houden van het aantal thuiszitters en het verkorten van de tijd dat zij thuis zitten. Samen met de scholen en de samenwerkingspartners blijven we hiermee aan de slag. Ook binnen het LEA (Lokaal Educatieve Agenda) is dit onderdeel een belangrijk speerpunt. Veel aandacht blijft gaan naar het zo spoedig mogelijk stoppen van ongeoorloofd verzuim en de vermindering van het aantal voortijdig schoolverlaters.